

Kasted Moses lyksaligheder

Der er ingen steder i Danmark, der er natur! De fleste steder er præget af, at mennesker har virket i landskabet i hundreder af år. Man kan gå ude i klitterne langs stranden og forestille sig at det er uberørt natur, man går i men opdager så, at for hundrede år siden boede der fiskere, som også havde får på græs i klitterne og oppe på morænebakkerne.

Man kan gå i skovene omkring os og se – hvis man ved, hvad man skal se efter – at skovbunden engang for ikke så mange hundrede år siden har været dyrkede marker, hvor bønder har taget kornafgrøder. Allerede i jernalderen var der bønder, der fandt på at grave tørv og hugge skov om for at lave jern af myremalm og senest har vi set, hvordan Anden Verdenskrig fik folk til at grave ivrigt i moserne efter tørv, som de lavede til briketter til opvarmningen af egne huse men også af Århus by.

Kodrivere m.m.

Meget få steder i Danmark er uberørt natur.

Men der er sket noget. Nu er vi kommet så langt i teknologisk formåen, at vi kan dyrke det, vi skal bruge til dagen og vejen uden at bruge hele jorden omkring os til at dyrke noget, der enten kan puttes i munden eller laves til brænde til ovnen. Vi har fået NATUR, forstået som jord, som vi vælger at lægge brak og definere i en form, som afspejler et bestemt stadie i udviklingen fra stor, tæt, høj skov, mørk og fugtig selv midt på dagen, til en åben kilometerstor kornmark, kilometer efter kilometer med byg, som vi kan putte i svinene og eksportere som bacon til vore naboer. Ikke et ondt ord om bygmarkerne, de er sikkert nødvendige, men det er nu sjovere med de lommer af andre naturtyper, som samfundet har besluttet at lade stå i en bestemt form midt imellem skoven og kornmarken.

Et sådant sted er Kasted Mose.

Kasted Mose er et område, beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at Århus Kommune holder skoven fra døren – og landmanden med hans store monokultur-arealer.

Kasted Mose skal være en mose med en eng på bredderne. Et rekreativt sted for folk, der vil høre på naturen.

Og den skal blive ved med at være en mose med en eng på bredderne.

Hvordan gør man det i et kulturlandskab, som har været udnyttet i mindst 1000 år? Ja, da problemet opstod, var der nogle kvikke hoveder, der foreslog, at man - i stedet for at køre ud med maskiner og slå græsset og de små, nye træer – lejede jorden ud til nogle mennesker som indkøbte nogle kreaturer og satte dem på græs. Naturens egen plæneklipper, den perfekte "eng-klipper". Kommunen stiller hegn og strøm til rådighed og familierne fører tilsyn hver dag på skift og får sig en god travetur i tilgift.

Den 21. april 2012 kommer der 12 stude af racen Galloway – små, rundmavede som regel sorte eller brune køer, med en hvid ring rundt om maven. De æder alt! De tager små træer og tagrør, hyldegrene og græsblomster. De holder arealet åbent for det meste af, hvad vi forbinder med en eng, men der er nogen planter, som de ikke kan lide og det er dem, vi forbinder med en blomstereng: Kodrivere, så markerne derude er gule af dem, anemone i masse og engblommer. Disse er for bitre, dem gider de ikke æde. Men ellers tager de rigtig meget forskelligt.

Der var 5 det første år og 8 det næste, så blev der 10, derpå 11 og nu 12 kreaturer. Og de er søde og venlige, undtagen hvis du har æbler med, så vil de gerne håndfodres og kan blive nærgående og skubbe omkring med dig. I takt med antallet er der blevet lagt mere jord inden for hegnet, så der er mad nok til dyrene.

Vi kan ikke overvintre dyrene, så vi køber dem om foråret og slagter dem til november. Så bliver de parteret og kommer i fryseren hjemme hos familierne.

Studene æder

Slå op på www.kastedmose.dk, hvis du er interesseret i at vide mere.

Jeg synes, du skulle tage din familie med en tur i Kasted Mose.

Med venlig hilsen
Lars M. Olesen
Lisbjerg